

To: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl; (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl; (10)(2e)
 (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl
 From: (10)(2e)
 Sent: Wed 5/20/2020 10:46:12 AM
 Subject: RE: Vraag frettendierenarts over risico's op de praktijk
 Received: Wed 5/20/2020 10:46:12 AM

Hoi,

Dit advies is het advies voor mensen die op een nertsen boerderij werken.

Er is een ander advies voor dierenartsen:

Beroepsmatige blootstelling

Voor dierenartsen en paraveterinaire medewerkers die voor zieke katten, honden en andere (huis)dieren zorgen, is het advies om bij de zorg voor (huis)dieren met klachten passend bij een SARS-CoV-2-infectie waarbij in het huishouden ook mensen klachten hebben die passen bij een SARS-CoV-2-infectie, naast de reguliere hygiëne- en infectiepreventiemaatregelen aanvullende beschermende maatregelen te nemen. **Omdat tijdens het onderzoek en de behandeling van zieke dieren er intensief contact is met het dier, wordt geadviseerd handschoenen, een chirurgisch mondneusmasker en eventueel een spatbril te dragen.**

Dat schort is volgens mij niet als een optie besproken. Bij bedrijven hebben we wel gesproken over de bedrijfskleding (dagelijks wassen, uit op bedrijf etc).

(10)(2e)

Van: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
 Verzonden: woensdag 20 mei 2020 12:28
 Aan: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
 CC: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
 Onderwerp: RE: Vraag frettendierenarts over risico's op de praktijk

Ik kan me niet herinneren dat we hier actief over hebben nagedacht dat dat schort achterwege moet blijven.
 (10)(2e) weet jij hoe dat gelopen is?

Voor nu even niet veranderen.

Ik zal iig (10)(2e) antwoorden dat er nu geen aanleiding is om het beleid mbt dierenartsen, ook met fretten, aan te passen (geen nieuwe info tov DB-Z).
 Groet (10)(2e)

From: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
 Sent: woensdag 20 mei 2020 11:35
 To: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
 Cc: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
 Subject: FW: Vraag frettendierenarts over risico's op de praktijk

Ik weet niet of 1 van jullie deze mail heeft beantwoord, maar ik mis een wegwerpschort met lange mouwen. Of is dat teveel van het goede?

Groet, (10)(2e)

From: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
 Sent: dinsdag 19 mei 2020 17:12
 To: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>; (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>; (10)(2e)
 <(10)(2e)@rivm.nl>
 Cc: (10)(2e)@nvwa.nl' <(10)(2e)@nvwa.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
 Subject: FW: Vraag frettendierenarts over risico's op de praktijk

Beste collega's,

Een vraag via de NVWA collega's afkomstig van een dierenarts, die veel met fretten werkt, ook met opgevangen fretten zonder status.

De vraag is hoe de frettendierenarts in zulke gevallen het beste zichzelf kan beschermen wetende dat 1. fretten heel gevoelig zijn en 2. dierenartsen vaak dichtbij het dier hun diergeneeskundige handelingen moeten verrichten. Ik denk dat in zulke gevallen indien de 1,5m afstand geen optie is en risicovolle handelingen moeten worden verricht de dierenarts net als de nertsenzorgers zichzelf moeten beschermen met:

- een chirurgische mondneus maskers (minimaal type IIR)
- een spatbril
- handschoenen

Graag jullie reactie,

Groeten, (10)(2e)

From: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@nvwa.nl>
Sent: dinsdag 19 mei 2020 12:00
To: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Subject: RE: Vraag frettendierenarts over risico's op de praktijk

Hoi (10)(2e)

Het dierenartswereldje blijft een klein wereldje *

Fijn als jullie hier met LCI naar zouden kunnen kijken. Met name denk ik ook als ze (noodzakelijke) gebitsbehandelingen doen waarbij veel aerosolen vrijkomen is een aandachtspunt. Is chirurgisch mondneusmasker dan voldoende bij een 'gezonde fret uit gezin zonder COVID-19 klachten'?

Wat betreft testen van dieren zal ik even met (10)(2e) sparren. Dieren met klachten uit gezin met klachten uiteraard testen (via NVWA).
 Maar dieren van onbekende herkomst (met/zonder) klachten of dieren met bekende herkomst zonder klachten vraag ik mij af of een negatieve PCR test iets extra's oplevert of juist schijnveiligheid kan geven.

Groeten,

(10)(2e)@

Van: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Verzonden: dinsdag 19 mei 2020 11:21
Aan: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@nvwa.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Onderwerp: RE: Vraag frettendierenarts over risico's op de praktijk

Hi (10)(2e))

Grappig, (10)(2e) ken ik nog van de studie.

Er staat in de bijlage bij de eerste kamerbrief hoe personeel zich moet beschermen indien werkzaam op een nertsennedrijf, waar de nertsenn positief zijn bevonden. Aspecten uit dit advies zou ook voor frettendierenartsen gehanteerd kunnen worden (met name dat in geel staat vermeld), maar eigenlijk moeten we hier met LCI naar kijken, denk ik. Of nertsenn van onbekende origine getest kunnen worden, kunnen jullie beter beantwoorden.

Bijlage

Advies persoonlijke bescherming op nertsennfarms met COVID-19 bij nertsenn

De algemene hygiëne maatregelen zijn voor iedereen in Nederland van toepassing, dus ook voor mensen die werken in nertsennfarms (handen wassen, 1,5 meter afstand houden onderling, nies en hoest in je elleboog, gebruik papieren zakdoekjes). Mensen met klachten, die kunnen passen bij COVID-19 (keelpijn, neusverkouden, hoesten, koorts) moeten niet voor de dieren zorgen.

1. Alhoewel niet is aangetoond dat besmette dieren het COVID-19 virus kunnen overdragen naar mensen, is dit niet uit te sluiten dat dit kan. Daarom wordt aan personeel van nertsennfarms, waar COVID-19 officieel is vastgesteld bij nertsenn, extra maatregelen geadviseerd. Deze maatregelen gelden tot 24 uur na het moment dat de nertsenn op het bedrijf geen verschijnselen van COVID-19 meer laten zien. Dit laatste kan in overleg met de dierenarts worden bepaald. De volgende

extra adviezen gelden voor deze bedrijven:

2. gebruik bij het werken in de stal de volgende persoonlijk beschermingsmiddelen (PBM):

- een chirurgische mondneus maskers (minimaal type IIR)
- een spatbril
- handschoenen

3. gebruik deze PBM ook bij werkzaamheden waarbij veel stof vrijkomt en bij het opruimen van mest

4. gebruik geen hogedrukspuit

5. de reguliere bedrijfshygiëne moet zeker nu goed in acht worden genomen, zoals:

- bedrijfskleding in de hygiënisluis uittrekken,
- bedrijfskleding op het bedrijf wassen,
- personeel doucht voordat ze naar huis gaan,
- geen bedrijfskleding mee naar huis nemen en
- dagelijks schone bedrijfskleding.

Willen jullie garag dat we een overleg plannen met LCI?

Gr,

(10)(2e)

From: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@nvwa.nl>

Sent: dinsdag 19 mei 2020 10:18

To: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>

Subject: Vraag frettendierenarts over risico's op de praktijk

Hoi (10)(2e) en (10)(2e)

Vanuit een frettendierenarts krijgen wij vragen hoe zij met deze dieren om moeten gaan in de praktijk ter bescherming van zichzelf en personeel. Zij gaan oa om met fretten van onbekende herkomst. Het zijn dus meer arbo gerelateerde vragen.

Ik begreep van (10)(2e) dat er binnen het RIVM nu gewerkt wordt aan een advies voor verzorgers van nertsen, dit advies kan misschien ook gelden voor de fretten verzorgers/dierenartsen?

Wat is handig in deze? Dat ik (10)(2e) laat weten dat het advies voor nertsenhouders in de maak is en zodra dit beschikbaar komt ik haar mail? Of kunnen jullie haar beantwoorden?

Bedankt alvast,

Groeten,

(10)(2e)(0)

Van: (10)(2e) <(10)(2e)@gmail.com>

Verzonden: maandag 18 mei 2020 19:38

Aan: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@nvwa.nl>

Onderwerp: Fwd: Mokje 2 verbeterd

Beste (10)(2e) (2e)

Bedankt voor je mail. Wij hebben in onze praktijk heel veel fretten, er staan er inmiddels meer dan 1000 als patiënt in de computer. De fret is meer gevoelig voor humane virussen dan andere diersoorten zoals de hond en de kat. De fret en de nerts zijn allebei marterachtigen en nauw verwant. Het betekent voor ons dat we extra alert moeten zijn en ook de gebitssaneringen zijn een probleem (aerosolen) De enige controle die wij hebben is enkel de vraag aan de eigenaar of er Covid-19 gerelateerde klachten zijn in het gezin en dat moeten we dan op het woord geloven. Mijn concrete vraag was of we fretten kunnen testen, je kan het niet vergelijken met honden of katten en ben benieuwd naar jullie standpunt hierin, want hoe veilig zijn wij als we werken met deze diersoort?

Bijgevoegd heb ik een artikel dat ik heb geschreven voor het blad van de frettenopvang in Nederland. Overigens komen daar dagelijks fretten binnen, gevonden, met een onbekende herkomst en geschiedenis. Deze fretten komen uit het hele land, ook uit Brabant en Limburg. Hoe moeten wij omgaan met dat risico?

Vriendelijke groet, (10)(2e)

----- Forwarded message -----

Van: (10)(2e) <(10)(2e)@gmail.com>

Date: za 16 mei 2020 om 17:03

Subject: Mokje 2 verbeterd

To: (10)(2e) <(10)(2e)@gmail.com>

Mokje 2

Mokje: Virusinfecties bij de fret

Het zijn bizarre tijden. Is er net veel onrust geweest in frettenland over een variant van het "systemische" Coronavirus waar een aantal jonge fretten aan zijn overleden, nu dient zich een ander Coronavirus aan: Covid-19. Ook fretten blijken gevoelig te zijn voor dit virus, tijd dus om het en ander op een rijtje te zetten.

Een "gewone" Coronavirusinfectie is al langer bekend bij fretten. In 1993 is dit virus in de VS als oorzaak gevonden voor besmettelijke diarree, bekend onder de naam ECE (Epizootic Catarrhal Enteritis). Bij genetische vergelijking lijkt het virus op het feline Coronavirus, mede verantwoordelijk voor het FIP (Feline Infectieuze Peritonitis) syndroom bij katten. Ook bij fretten is dit syndroom gevonden, een eerste geval is al in 2004 beschreven. Het ging meestal om jonge fretten jonger dan 1 jaar. Het is een systemische ziekte met ontstekingen in diverse organen, veroorzaakt door de massaal neergeslagen immuuncomplexen. Het is deze variant van het virus (opnieuw gemuteerd) dat voor zoveel opschudding heeft gezorgd in de frettenwereld en is aanleiding geweest voor uitgebreid onderzoek door oa collega frettendierenarts (10)(2e)

Fretten zijn gevoelig voor een aantal humane virussen, waaronder de influenzavirussen, het RS-virus (Respiratoir Syncytial Virus), het SARS virus en ook de variant daarvan: het Covid-19 virus en tenslotte het hMPV (human metapneumovirus).

Het RS virus speelt vooral een belangrijke rol bij luchtwegproblemen van pasgeborenen, ook babyfretjes blijken gevoelig voor het RS virus. De longen van de fret lijken qua weefsel en structuur erg op de longen van de mens en dat maakt, samen met de gevoeligheid voor humane virussen, de fret bij uitstek geschikt als laboratoriummodel voor onderzoek. De gevoeligheid van fretten voor deze virussen betekent dat de fret er dus ook ziek van kan worden in meer of minder mate.

Regelmatig kom ik verkouden fretten tegen die bij navraag naar ziekteproblemen in het gezin besmet zouden kunnen zijn door een eigenaar met een verkoudheids- of influenzavirus. De meeste eigenaren zijn van deze mogelijkheid wel op de hoogte, vervelend maar niet gevaarlijk.

Echter op dit moment speelt een nieuw Coronavirus dat een pandemie heeft veroorzaakt: het SARS-Covid-19 virus. Wat ook consequenties heeft voor de omgang met de fret als huisdier omdat deze ook gevoelig is voor besmetting door dit virus.

We weten inmiddels veel over dit virus, maar ook weer veel niet.

Ik zal proberen op een rijtje te zetten wat belangrijk is voor een fretteneigenaar en de behandelend dierenarts met de informatie die we nu weten.

Het is gebleken dat besmette mensen het virus kunnen overdragen naar nertsen, een naast familielid van de fret (marterachtige). 4 nertsenfarms in Brabant zijn besmet geraakt door geïnfecteerde medewerkers van het bedrijf. Het virus is ook aangetroffen in het stof in de stallen, en bij een kat op één van de bedrijven. Ook honden, katten en hamsters kunnen het virus oppikken van een besmet iemand. Katten lijken gevoeliger dan honden, met name jonge katjes kunnen longinfecties ontwikkelen. Bij katten en fretten bestaat er een mogelijkheid dat ze het overdragen naar een soortgenoot. Het is echter nog niet voorgekomen (wereldwijd) dat een huisdier het virus heeft overgedragen aan de mens.

Bij fretten is het meeste onderzoek gedaan: besmette fretten (laboratoriumomstandigheden!) hebben virus in neusspoelsel, speeksel, urine en ontlasting. Het virus werd tot 8 a 19 dagen na besmetting aangetoond in luchtwegmonsters. Fretten kunnen elkaar ook besmetten door direct contact.

Uit een onderzoek van het Erasmus-UMC is gebleken dat fretten elkaar op afstand kunnen besmetten via de lucht, waarmee het bewijs was geleverd dat het Covid-19 virus via lucht overdraagbaar is en dat de "social distance" maatregel van essentieel belang is om besmetting te voorkomen.

Wat betekent al deze informatie voor een fretteneigenaar (of honden- of katteneigenaar)?

De nu gegeven adviezen voor omgang met dieren zijn als volgt:

1. Mensen positief of verdacht van Covid-19: intensief contact met huisdieren vermijden, verzorging overlaten aan mensen zonder klachten, honden, katten en fretten (?) mogen naar buiten.
2. Mensen positief of verdacht van Covid-19 en een ziek dier: intensief contact met het huisdier vermijden, ziek dier binnenhouden. Bij ernstige luchtweg- of diarree klachten dierenarts bellen, testen in overleg met NVWA
3. Ziek dier in een huishouden zonder mensen met Covid-19 klachten: niet aannemelijk dat de klachten geassocieerd zijn met SARS-Covid-19. Normaal contact met de dierenarts.

Wat betekent het voor U als fretteneigenaar indien U een bezoek wilt brengen aan onze praktijk met een fret?

1. Als U afkomstig bent uit een huishouden met iemand die positief of verdacht is van een Covid-19 infectie dan kunt U niet zo maar komen met een fret, ook niet als U een ander gezond gezinslid stuurt. We zullen dan proberen een evt probleem telefonisch of met een videoconsult op te lossen.
2. Een fret met respiratoire en/of diarree klachten uit een gezin zonder bewezen of vermoede Covid-19 klachten in de afgelopen 3 weken, kan evt naar de praktijk komen, maar pas na overleg met een van de dierenartsen.

3. Een fret met andere klachten en uit een gezin zonder Covid-19 klachten kan naar de praktijk komen na overleg met de assistent/dierenarts.
4. Extra zorg behoeven fretten met gebitsproblemen. Alleen als deze zeer ernstig zijn (stank, pijn) kunnen ze behandeld worden. Wij nemen dan extra voorzorgsmaatregelen om ons te beschermen. Bij een gebitssanering komen er nl. veel druppeltjes, vermengd met speeksel, in de lucht. Evt vragen we U eerst foto's te sturen om de ernst van de gebitsproblemen te beoordelen.

Laten we hopen dat we ooit weer terug kunnen naar ons normale leven, dat gaat zeker wel gebeuren maar wanneer weten we nog niet. Er zal in de loop van de tijd steeds meer informatie komen over de rol van onze huisdieren, inclusief de fret, in deze pandemie. Tot die tijd blijven we heel voorzichtig, zorgen goed voor elkaar en blijven op elkaar letten!

(10)(2e) en (10)(2e) van Dierenkliniek Leidsche Rijn.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

www.rivm.nl/en Committed to health and sustainability

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.